

XXX Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy
Elektrycznej i Elektronicznej
3 - 4 kwietnia 2006 r.
Zespół Szkół Łączności w Krakowie

TEST DLA GRUPY ELEKTRYCZNEJ

WYJAŚNIENIE:

Przed przystąpieniem do udzielenia odpowiedzi przeczytaj uważnie poniższy tekst.

Test zawiera 50 pytań.

Odpowiedzi należy udzielać na załączonej karcie odpowiedzi. W lewym górnym rogu karty wpisz swoje imię i nazwisko, nie wpisuj nic w miejsce przeznaczone na KOD.

Należy wybrać jedną poprawną odpowiedź oznaczona literami a, b, c, d i zaznaczyć ją krzyżykiem (X) na karcie odpowiedzi. Jeżeli uznasz, że zaznaczona odpowiedź jest błędna, należy otoczyć ją wyraźnym kółkiem, a prawidłową odpowiedź zaznaczyć krzyżykiem.

Jeżeli uważasz, że żadna odpowiedź nie jest właściwa, wpisz krzyżyk (X) poza tabelką w dodatkowej kolumnie.

Można korzystać jedynie z przyborów do pisania i rozdawanych kart brudnopisów. **Korzystanie z kalkulatorów, notebook'ów, telefonów komórkowych itp. jest zabronione.**

Za każdą prawidłową odpowiedź otrzymuje się jeden punkt. W przypadku zaznaczenia dwóch lub więcej odpowiedzi oraz nie podania żadnej odpowiedzi, nie otrzymuje się punktu.

Maksymalna liczba punktów 50.
CZAS ROZWIĄZYWANIA: 150 min.
Życzymy powodzenia.

Zadanie 1

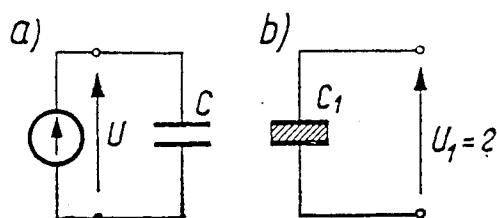
Średnia odległość między dwiema chmurami wynosi 1 km, a ładunki zgromadzone w chmurach $Q_1 = 1C$ i $Q_2 = 2C$.

Siła wzajemnego oddziaływania chmur wynosi:

- a) ~ 2 kN;   b) ~ 36 kN;   c) ~ 9 kN;   d) ~ 18 kN.

Zadanie 2

Kondensator płaski powietrzny naładowano za pomocą źródła napięcia $U = 220$ V (rysunek a). Jakie ustali się napięcie na kondensatorze, jeśli kondensator odłączono od źródła napięcia, a przestrzeń między okładzinami kondensatora wypełniono bakelitem o przenikalności względnej $\epsilon_r = 5$ (rysunek b)?

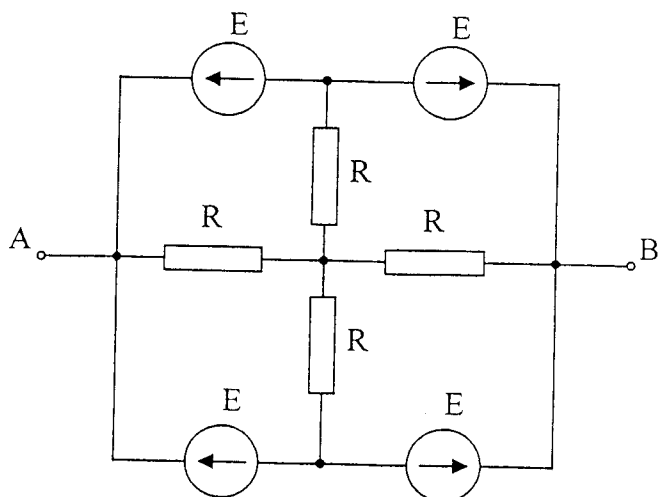

- a) 88 V;   b) 44 V;   c) 22 V;   d) 11 V.

Zadanie 3

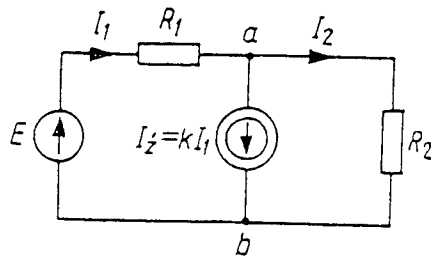
Jeśli źródła napięcia są idealne to wartość rezystancji widziana z zacisków AB wynosi:

- a) $0,25R$
b) $0,5R$
c) 0
d) $4R$

Zadanie 4

W obwodzie przedstawionym na rysunku wartości prądów I_1 i I_2 wynoszą:

- a) $I_1 = -3 \text{ A}; I_2 = 3 \text{ A}$
- b) $I_1 = 3 \text{ A}; I_2 = -3 \text{ A}$
- c) $I_1 = 1 \text{ A}; I_2 = -1 \text{ A}$
- d) $I_1 = 2 \text{ A}; I_2 = 1 \text{ A}$

Dane:

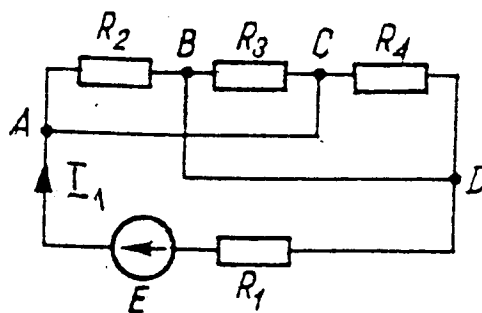
$$E = 30 \text{ V};$$

$$R_1 = 10 \Omega, R_2 = 30 \Omega;$$

$$I_2 = kI_1, k = 2.$$

Zadanie 5

Obwód przedstawiony na rysunku składa się ze źródła napięcia o sile elektromotorycznej $E = 10 \text{ V}$ i rezystancji wewnętrznej $R_1 = \frac{10}{13} \Omega$ oraz odbiornika złożonego z rezystancji $R_2 = 20 \Omega$, $R_3 = 30 \Omega$, $R_4 = 40 \Omega$. Prąd główny I_1 płynący w gałęzi źródła wynosi:

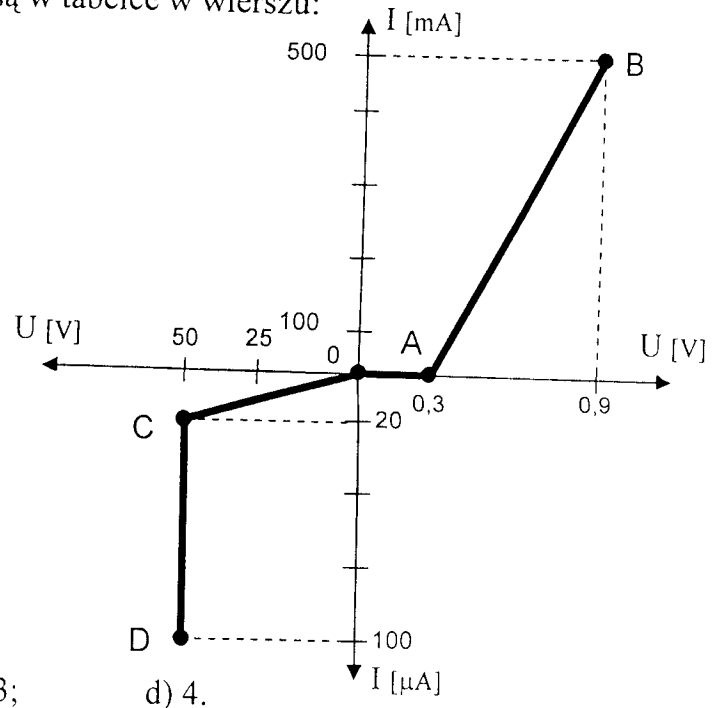

- a) 0,5 A;
- b) 2 A;
- c) 10 A;
- d) 1 A.

Zadanie 6

Wykres przedstawia aproksymowaną charakterystykę prądowo-napięciową diody półprzewodnikowej. Prawidłowe wartości rezystancji diody na kolejnych odcinkach charakterystyki zawarte są w tabelce w wierszu:

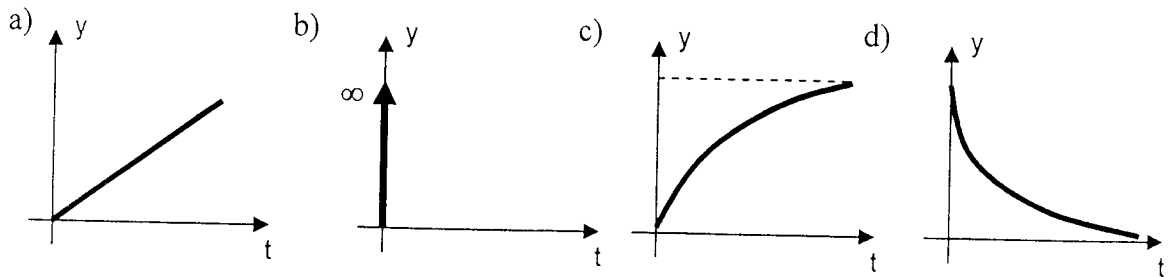
	R_{AB}	R_{OA}	R_{OC}	R_{CD}
1	$5/6 \Omega$	∞	$0,4 \text{ M}\Omega$	0
2	$1,2 \Omega$	0	$2,5 \text{ k}\Omega$	∞
3	$1,2 \text{ m}\Omega$	∞	$2,5 \text{ k}\Omega$	0
4	$1,2 \Omega$	∞	$2,5 \text{ M}\Omega$	0

- a) 1;   b) 2;   c) 3;   d) 4.

Zadanie 7

Odpowiedź skokowa idealnego elementu całkującego ma postać:

Zadanie 8

Cykl pracy przerzutnika synchronicznego wyznacza sygnał podawany na wejście:

- a) zegarowe;
 b) informacyjne;
 c) ustawiające;
 d) zerujące.

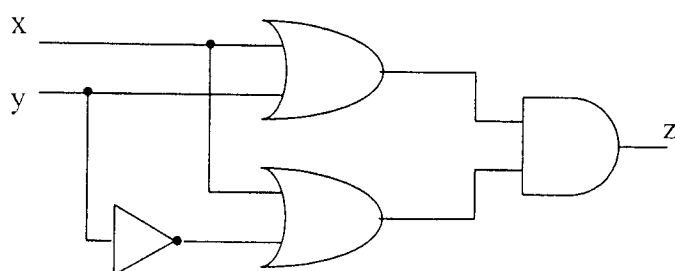
Zadanie 9

Funkcją logiczną opisaną symbolem $p \oplus q$ nie jest:

- a) różnica symetryczna;
- b) suma modulo 2;
- c) alternatywa wyłączająca;
- d) jednoczesne zaprzeczenie.

Zadanie 10

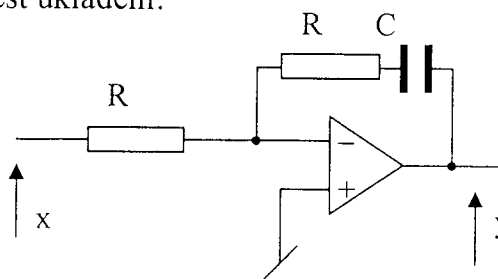
Układ logiczny przedstawiony na rysunku realizuje funkcję logiczną:

- a) $z = 1$;
- b) $z = 0$;
- c) $z = xy$;
- d) $z = x$

Zadanie 11

Układ przedstawiony na rysunku jest układem:

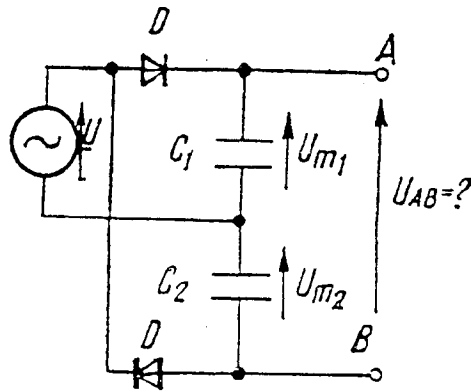

- a) inercyjnym;
- b) proporcjonalno-różniczkującym;
- c) całkującym;
- d) proporcjonalno-całkującym odwracającym fazę sygnału wejściowego.

Zadanie 14

Układ przedstawiony na rysunku zawiera źródło napięcia sinusoidalnego o wartości skutecznej napięcia U , dwa prostowniki D i dwa jednakowe kondensatory C_1 i C_2 .

Wartość napięcia na zaciskach AB wynosi:

- a) $\sqrt{2} U$;   b) 0 ;   c) U ;   d) $2\sqrt{2} U$

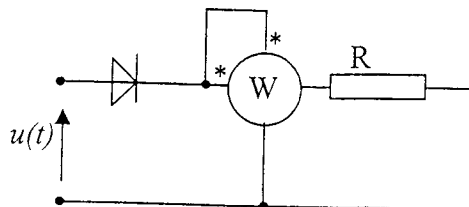
Zadanie 15

Współczynnik kształtu prądu sinusoidalnie zmiennego jest to:

- stosunek jego wartości maksymalnej do wartości skutecznej,
- stosunek jego wartości średniej do wartości maksymalnej,
- stosunek jego wartości skutecznej do wartości średniej,
- stosunek jego wartości skutecznej do wartości maksymalnej.

Zadanie 16

W układzie jak na rysunku $u(t) = \sqrt{2} \cdot 100 \sin(314t) \text{ V}$, $R = 10 \Omega$, dioda i watomierz są idealne. Moc czynna wskazana przez watomierz wynosi:

- a) 1000 W ;   b) $\frac{1000}{\pi} \text{ W}$;   c) 500 W ;   d) $500 \pi \text{ W}$

Zadanie 17

Reaktancja indukcyjna dwóch cewek połączonych szeregowo zgodnie $X_Z = 1200 \Omega$, a reaktancja tych samych cewek połączonych szeregowo przeciwnie $X_P = 400 \Omega$.

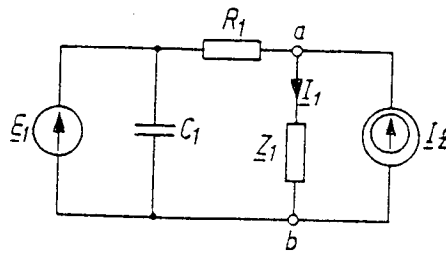
Jeżeli przez cewki przepływa prąd o częstotliwości $f = \frac{1000}{\pi}$ Hz, to ich indukcyjność wzajemna wynosi:

- a) 0,1 H;   b) 0,2 H;   c) $0,1\pi$ H;   d) $0,2\pi$ H.

Zadanie 18

W obwodzie przedstawionym na rysunku prąd płynący przez impedancję $Z_1 = 100 \Omega$ wynosi:

Dane: $\underline{i}_z = 2\sqrt{2} \sin(\omega t + 90^\circ)$ A, $\underline{E}_1 = 200$ V, $R_1 = 100 \Omega$, $X_{C1} = 100 \Omega$

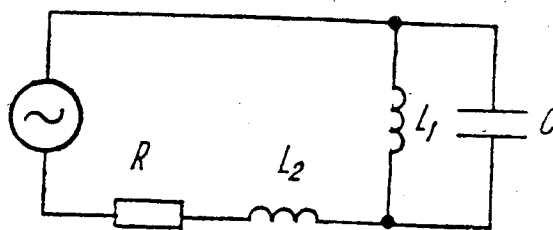

- a) 2 A;   b) $(1 + j1)$ A;   c) $(2 + j2)$ A;   d) $(0 + j0)$ A

Zadanie 19

W przedstawionym na rysunku filtrze elektrycznym wartość indukcyjności własnej cewki L_1 , przy której filtr ten zatrzymuje prąd pierwszej harmonicznej wynosi:

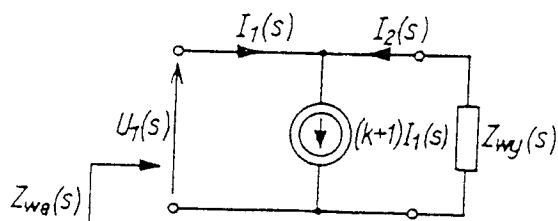
Dane: $C = 50\mu\text{F}$, częstotliwość pierwszej harmonicznej $f_1 = 50\text{ Hz}$

- a) 203 mH;   b) 203π mH;   c) 406 mH;   d) zmierza do nieskończoności.

Zadanie 20

Impedancja wejściowa czwórnika przedstawionego na rysunku wynosi ($k > 1$):

- a) $Z_{we}(s) = -k Z_{wy}(s)$;   b) $Z_{we}(s) = k Z_{wy}(s)$;
 c) $Z_{we}(s) = Z_{wy}(s)$;   d) $Z_{we}(s) = -Z_{wy}(s)$

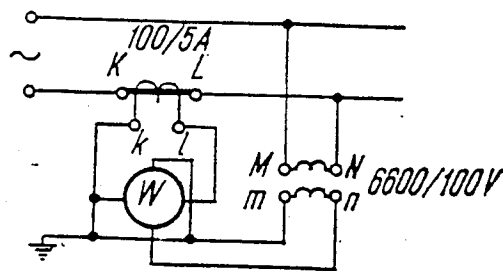

Zadanie 21

Uzwojenia watomierza o zakresie pomiarowym $P_n = 500$ W są włączone do sieci prądu sinusoidalnego przez przekładnik napięciowy i prądowy, których przekładnie wynoszą odpowiednio:

$$u_u = \frac{6600}{100}, \quad u_i = \frac{100}{5}.$$

Watomierz wskazuje moc czynną $P_{pom} = 420$ W.

Moc czynna przesyłana przez tę sieć wynosi:

- a) 554 kW;   b) 420 kW;   c) 1320 kW;   d) 500 kW.

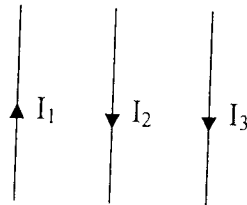
Zadanie 22

Dokonano pomiaru rezystancji opornika metodą techniczną. Jeśli napięcie na oporniku wynosiło $U = (500 \pm 10)$ mV, a prąd przepływający przez opornik $I = (1 \pm 0,01)$ A, to maksymalny względny błąd pomiaru rezystancji δR wynosi:

- a) 1%;   b) 2%;   c) 3%;   d) 4%.

Zadanie 23

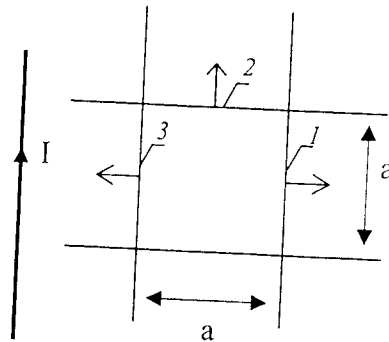
Przewody z prądami I_1 oraz I_2 są nieruchome, przewód z prądem I_3 jest równoległy do pozostałych dwóch, oraz $I_1 = 2I_2$. Ile istnieje położeń przewodu z prądem I_3 , w których na przewód ten nie działa siła elektrodynamiczna?

- a) jedno położenie,
- b) nieskończenie wiele położeń,
- c) dwa położenia,
- d) nie istnieje takie położenie.

Zadanie 24

W płaszczyźnie rysunku znajduje się przewód, w którym płynie prąd I , oraz przewodzące cztery szyny tworzące kwadrat o boku równym a . Szyny 1, 2, 3 mogą się poruszać i przemieszczać o odcinek równy a , w zaznaczonych kierunkach. Przy przemieszczeniu których szyn w ramce utworzonej przez te szyny przepłynie największy ładunek?

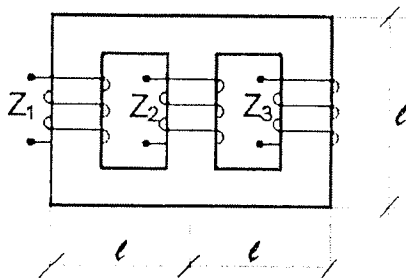

- a) 1 (pozostałe nieruchome),
- b) 2 (pozostałe nieruchome),
- c) 3 (pozostałe nieruchome),
- d) 1 oraz 3 (pozostałe nieruchome).

Zadanie 25

Na ferromagnetycznym rdzeniu nawinięto 3 uzwojenia o liczbie zwojów:

$$Z_1 = 1000; \quad Z_2 = 500 .$$

Jaka powinna być liczba zwojów Z_3 , aby $M_{12} \approx M_{13}$

- a) 500;   b) 1000;   c) 1500;   d) 2000 .

Zadanie 26

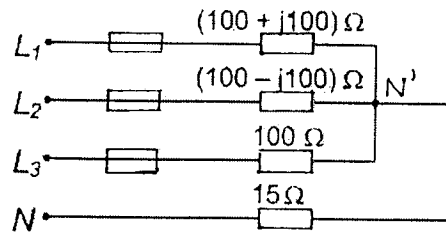
Trójfazowy odbiornik symetryczny połączony w gwiazdę zasilany jest ze źródła symetrycznego również połączonego w gwiazdę. Wartości skuteczne prądów przewodowych $I = 1,3$ A, a wartość skuteczna prądu w przewodzie neutralnym $I_N = 1,5$ A.

Wartości skuteczne pierwszej i trzeciej harmonicznej prądów przewodowych (przy pominięciu pozostałych harmonicznych) są równe:

- a) $I_1 = 0,8$ A, $I_3 = 0,5$ A;   b) $I_1 = 1,2$ A, $I_3 = 0,5$ A
c) $I_1 = 2$ A, $I_3 = 1,5$ A;   d) $I_1 = 0,75$ A, $I_3 = 1,5$ A.

Zadanie 27

W układzie jak na rysunku $U = 400/230$ [V]. Jeżeli w fazach L_1 i L_2 przepaliły się bezpieczniki, to różnica potencjałów między punktem neutralnym sieci N i punktem neutralnym odbiornika N' wynosi:

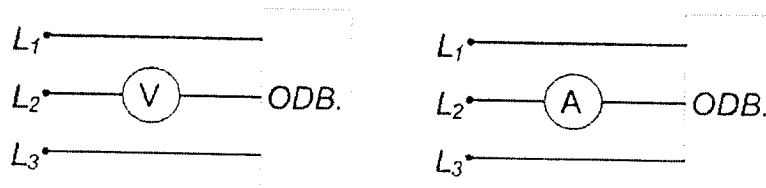

- a) 30 V;   b) 15 V;   c) $30\sqrt{3}$ V;   d) 0 V.

Zadanie 28

Przy symetrycznym zasilaniu i symetrycznym odbiorniku połączonym w Δ , dokonano dwóch pomiarów. Wskazania mierników są następujące:

$$U = 300 \text{ V}; \quad I = 5 \text{ A.}$$

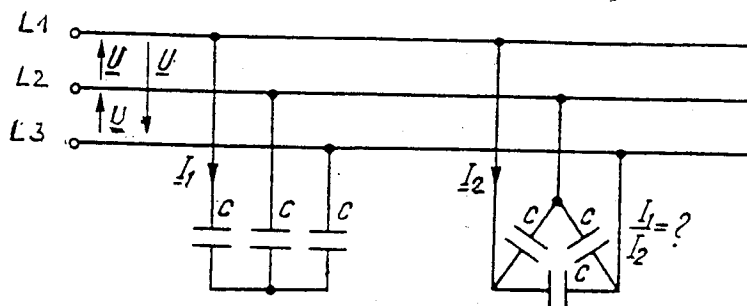

Moduł impedancji fazy odbiornika wynosi:

- a) $60\sqrt{3}$ Ω ;   b) 90 Ω ;   c) 120 Ω ;   d) $90\sqrt{3}$ Ω .

Zadanie 31

Do symetrycznej trójfazowej sieci włączono dwa odbiorniki składające się z kondensatorów o jednakowej pojemności, z których jeden jest połączony w gwiazdę, a drugi w trójkąt (rysunek).

Stosunek prądów przewodowych poszczególnych odbiorników, to znaczy $\frac{I_1}{I_2}$ wynosi:

- a) $\frac{1}{\sqrt{3}}$;   b) $\frac{1}{3}$;   c) 3;   d) $\sqrt{3}$.

Zadanie 32

Zjawisko anizotropii magnetycznej w blachach transformatorowych jest wynikiem:

- a) starzenia się blach;   b) dodatku krzemu do blachy;
c) złej izolacji wzajemnej blach;   d) technologii walcowania na zimno.

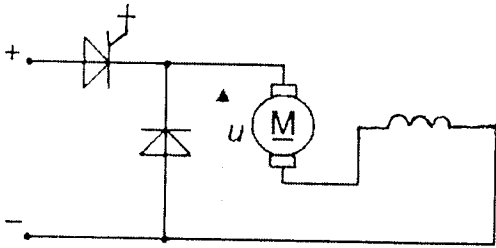
Zadanie 33

W transformatorach trójfazowych nie stosuje się układu połączeń:

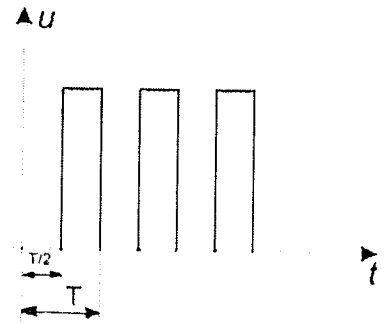
- a) Dy;   b) Yz;   c) Dz;   d) Zy.

Zadanie 34

Silnik szeregowy zasilany jest z przekształtnika prądu stałego w układzie jak na rys.1.

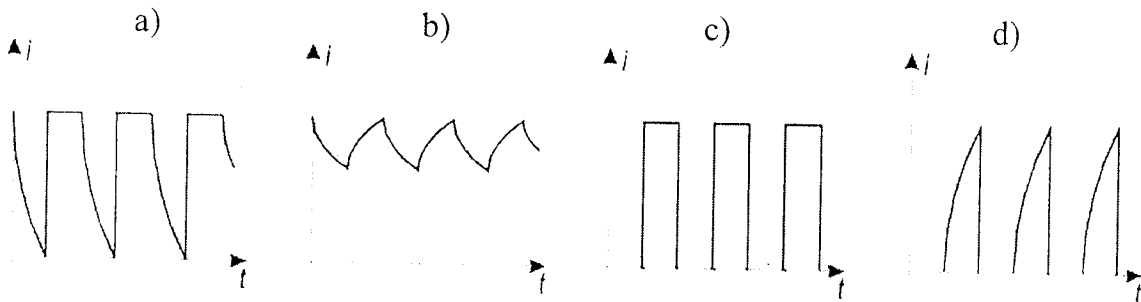

Rys. 1

Rys. 2

Jeżeli napięcie u na zaciskach silnika ma przebieg jak na rys.2, to przebieg prądu silnika przedstawia wykres:

Zadanie 35

W tej samej sieci prądu przemiennego pracują silniki: synchroniczny i asynchroniczny. Jeżeli napięcie w sieci zmniejszy się o 10%, to momenty obrotowe silników zmniejszą się:

- a) synchronicznego o 19%, asynchronicznego o 10%;
- b) synchronicznego o 10%, asynchronicznego o 19%;
- c) obu silników o 19%;
- d) obu silników o 10%.

Zadanie 36

Na tabliczce znamionowej silnika istnieją oznaczenia: $P_N = 20\text{kW}$, $S3$ 15%.
Znaczy to, że silnik powinien pracować w cyklu obciążenia mocą:

- a) 20kW w czasie 15 minut, a następnie wyłączenie na czas 85 minut ;
- b) 3kW w czasie 1,5 minuty, a następnie wyłączenie na czas 8,5 minuty;
- c) 20kW w czasie 1,5 minuty, a następnie wyłączenie na czas 8,5 minuty;
- d) 3kW w czasie 15 minut, a następnie wyłączenie na czas 85 min .

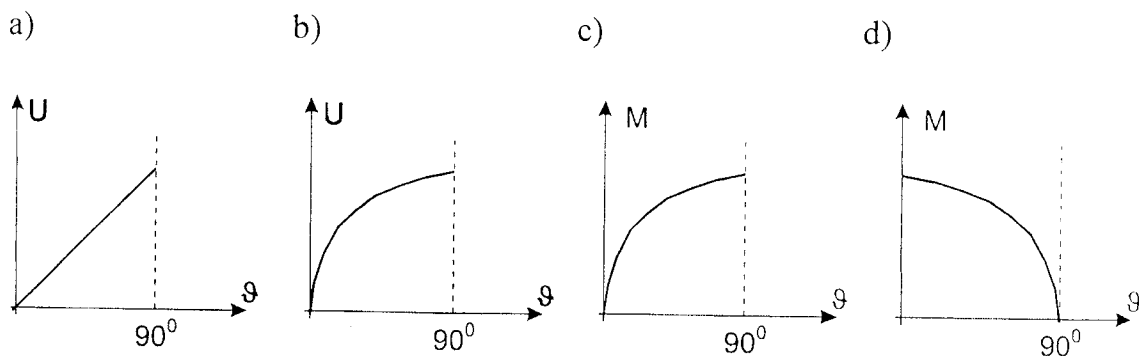
Zadanie 37

Zaletą napędów przekształtnikowych prądu przemiennego w porównaniu z napędami przekształtnikowymi prądu stałego jest:

- a) większy zakres regulacji prędkości;
- b) możliwość pracy ze zwrotem energii do sieci;
- c) większa niezawodność, zwłaszcza w warunkach zapylenia i w agresywnej atmosferze;
- d) mniejszy koszt elektronicznego układu sterowania.

Zadanie 38

Charakterystykę wyjściową łącza selsynowego transformatorowego przedstawia rysunek:

gdzie: θ - kąt obrotu wirnika selsyna nadawczego

Zadanie 39

Permasyny to:

- a) silniki prądu stałego z wirnikami o magnesach trwałych,
- b) selsyny z wirnikami tarczowymi,
- c) transformatory położenia kąтового z wirnikami reluktancyjnymi,
- d) silniki synchroniczne z wirnikami o magnesach trwałych.

Zadanie 40

W silniku indukcyjnym o sprawności $\eta = 80\%$ całkowita moc mechaniczna (łącznie ze stratami mechanicznymi) $P_{mech} = 9,5\text{kW}$. Jeżeli silnik ten pracuje przy poślizgu $s = 5\%$, to moc pola wirującego P_ψ wynosi:

- a) $\approx 9\text{kW}$;   b) 10kW ;   c) $\approx 11,9\text{kW}$;   d) $12,5\text{kW}$.

Zadanie 41

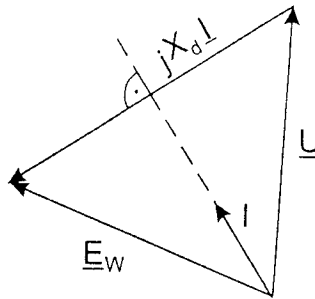
Dwukrotne zwiększenie prądu wzbudzenia w maszynie prądu stałego pracującej przy stałej prędkości obrotowej spowoduje, że napięcie indukowane w uzwojeniu twornika:

- a) zwiększy się dwa razy;
- b) zwiększy się dwa lub więcej razy;
- c) zwiększy się dwa lub mniej razy;
- d) nie ulegnie zmianie.

Zadanie 42

Jeżeli wykres wektorowy prądnicy synchronicznej cylindrycznej przy pracy na sieć sztywną ma postać jak na rysunku, to prądnica ta wydaje do sieci:

- a) tylko moc czynną;
- b) tylko moc bierną pojemnościową;
- c) moc czynną i moc bierną indukcyjną;
- d) moc czynną i moc bierną pojemnościową.

Zadanie 43

Do zabezpieczenia instalacji 1-fazowej ($U_N = 230V$) wykonanej w układzie TN-S zastosowano wyłącznik samoczynny S 301 B 16. Wymagana wartość prądu zwarciovego gwarantująca wyłączenie napięcia w tej instalacji wynosi co najmniej:

- a) 16A;
- b) 32A;
- c) 48A;
- d) 80A

Zadanie 44

Instalację wykonaną przewodami izolowanymi w rurach stalowych lub winidurowych bez osprzętu szczelnego można stosować w pomieszczeniach:

- a) wilgotnych i bardzo wilgotnych;
- b) z wyziewami żrącymi;
- c) niebezpiecznych pod względem wybuchowym;
- d) niebezpiecznym pod względem pożarowym.

Zadanie 45

Do połączenia końców kabla z innymi przewodami lub urządzeniami, z zachowaniem odpowiedniej szczelności i stanu izolacji, służą:

- a) pancerze z taśm lub drutów stalowych;
- b) powłoki z materiałów izolacyjnych;
- c) mufy kablowe przelotowe;
- d) głowice kablowe.

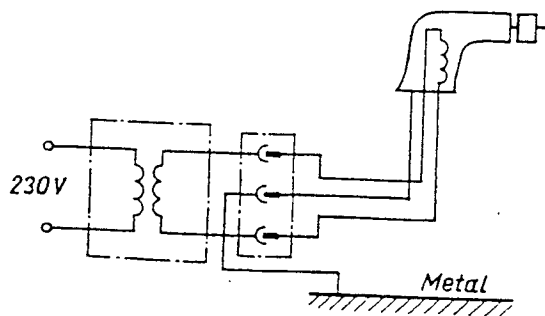
Zadanie 46

W przewodach izolowanych typu AXS + AAXS (do linii napowietrznych niskiego napięcia) zastosowano izolację:

- a) z polwinitu odpornego na wzdłużne przenikanie wilgoci;
- b) z gumy silikonowej;
- c) z polietylenu sieciowanego;
- d) z polietylenu termoplastycznego odpornego na rozprzestrzenianie się płomienia.

Zadanie 47

W układzie jak na rysunku, jako dodatkowy środek ochrony przeciwporażeniowej zastosowano:

- a) urządzenie II klasy ochronności;
- b) izolowanie stanowiska;
- c) nieziemione połączenie wyrównawcze miejscowe;
- d) separację elektryczną.

Zadanie 48

Porażony prądem elektrycznym jest nieprzytomny i nie oddycha. W celu ustalenia, czy trwa u niego krążenie krwi, należy:

- a) słuchać bicia serca,
- b) sprawdzić reakcję źrenic na światło,
- c) skontrolować tętno na tętnicach szyjnych,
- d) określić, czy nie występuje sinica.

Zadanie 49

Jeżeli w nagrzewnicy indukcyjnej, służącej do hartowania powierzchniowego stali, zwiększono 100 razy częstotliwość prądu zasilającego wzбудnik, to głębokość wnikania fali elektromagnetycznej do wsadu:

- a) zmniejszy się 10 razy;
- b) zmniejszy się 100 razy;
- c) zwiększy się 10 razy;
- d) nie ulegnie zmianie.

Zadanie 50

Który z wymienionych niżej zestawów zawiera izolacyjny sprzęt ochronny (zasadniczy i dodatkowy), pozwalający wykonać prace konserwatorskie przy rozdzielniczy 400V?

- a) pomost izolacyjny, dywanik gumowy, kalosze izolacyjne;
- b) rękawice dielektryczne, narzędzia izolowane, kalosze izolacyjne;
- c) rękawice dielektryczne, narzędzia izolowane, wskaźnik napięcia;
- d) drążek izolacyjny, uchwyty izolacyjne, wskaźnik napięcia.

XXX Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy Elektrycznej i Elektronicznej
ZSŁ w Krakowie 3 – 4 kwietnia 2006 r.

odpowiedzi

Test dla grupy elektrycznej

